

Rädda registren – för den fria pressens skull

Publicerad 29 jun 2016 kl 10.05

Mediegrundlagskommittén vill stoppa integritetskränkade register som Lexbase.

Nils Funcke varnar för att en sådan lag även skulle kunna slå mot publicistisk verksamhet.

Integritetsfrågan har blossat upp igen. Nu i Mediegrundlagskommitténs förslag som överlämnas till regeringen i september. Kommitténs ambition är att stoppa integritetskränkande register. Enskilda har känt sig uthängda på bland annat Lexbase där domar i brottmål gjorts sökbara mot betalning. Men i sin iver att skapa en "lex Lexbase" slår kommitténs förslag brett och riskerar att träffa även publicistisk verksamhet.

Där "oryggelig grundlag" i dag råder, för att uttrycka det med våra grundlagsfäders ord, för kommittén ut oss i ovisshet där lag, EU-förordningar och myndighetsprövning kommer att råda.

En publicering på webbplatser med utgivningsbevis eller som är kopplade till de traditionella medierna bedöms i dag enligt bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. I dessa grundlagar, och bara där, anges vad som är brottsligt och hur yttranden ska bedömas. För publiceringar i papperstidningar gäller samma regler.

Enligt Mediegrundlagskommitténs förslag ska det i lag införas "förbud mot offentliggörande av uppgifter som ingår i en uppgiftssamling som har ordnats så att det är möjligt att söka efter eller sammanställa uppgifter" om fällande domar i brottmål och elva andra uppgifter om enskilda, exempelvis politisk åsikt och hälsa. I stället för yttrandefrihetsgrundlag ska vanlig lag gälla. Istället för riksdagen överläts till stor del åt EU att fastställa gränserna. Istället för justitiekanslern flyttas bedömningen till Datainspektionen och vanlig åklagare. Istället för med jurymedverkan prövas åtal enligt vanliga regler.

LÄS MER: Varning för statligt bidragsberoende

Riktat mot Lexbase

Undantaget från grundlagarna kommer inte bara att gälla renodlade databaser och webbplatser som är strukturerade för att underlätta personsökning. Även digitala publiceringar med fritextsökning träffas liksom sammanställningar i tryckta skrifter.

Visst, jag kan läsa mig till att det inte är tänkt så. Dataskyddsförordningen och svensk lag kommer att göra undantag för bland annat journalistisk verksamhet. Kommittén förklarar att sammanställningar av känsliga personuppgifter som publiceras av traditionella medier inte omfattas. "Normalt måste (det) anses uteslutet" att granskande journalistik skulle drabbas, enligt kommittén. Undantaget är tänkt att bara gälla databaser och sammanställningar som allmänheten ges tillgång till. Motsvarande tjänster som riktar sig till jurister, företag och journalister ska enligt kommitténs intentioner även i fortsättningen omfattas av yttrandefrihetsgrundlagarna.

LÄS MER: Yttrandefriheten ska gälla för alla i Sverige

Kan påverka andra sajter

Men intentioner och förhoppningar är en sak. I sin iver att stoppa Lexbase kan även en artikeldatabas som Retriever med hundratusentals artiklar från 700 svenska tidningar samt 2 300 svenska och 88 000 internationella webbkällor inkluderas. Vid en tillämpning där kommitténs välvilliga inställning till traditionella medier lämpats överbord skulle Retriever kunna ses som en "uppgiftssamling" ur vilken det bland annat går att få fram uppgifter om personer dömda för brott.

Det finns ingen anledning till tårar om Lexbase skulle tvingas slå vantarna i bordet. Men det får inte ske till priset av att skyddet mot myndigheter och lätttrörliga regeringar upplöses när gränserna för yttrandefriheten flyttas ut ur grundlag. Ordningen med att ha reglerna i grundlag har varit en lyckad paradox där lagstiftaren begränsat sitt eget manöverutrymme för att inte riskera att göra förhastade och oövertänkta ändringar.

2016-06-29

Rädda registren – för den fria pressens skull | Kultur | Expressen

Gränser behövs och finns för att värna enskildas integritet. Ska de skärpas får det ske inom grundlagarna, inte genom att öppna för en tillämpning som är svårförutsebar och där ändringar i befintliga eller nya EU-förordningar anger gränserna.

Nils Funcke

Kulturen@expressen.se

Nils Funcke är journalist och yttrande- och tryckfrihetsexpert.

[Följ Expressen Kultur på Facebook. Där kan du kommentera våra texter.](#)

Ansvarig utgivare: **Thomas Mattsson**

Telefon till redaktionen: 08 - 738 30 00

Tipsa oss: via mobil 71717 eller mejla 71717@expressen.se

Mejla redaktionen: redaktion@expressen.se

[Anmäl till Pressombudsmannen](#)

© AB Kvällstidningen Expressen